

Nigéria – Afrika óriása

Az olajra épülő fekete állam története

Rövid bemutatás

Nigéria – hivatalos nevén Nigériai Szövetségi Köztársaság – harminchat tagállam és egy szövetségi fővárosi területből álló alkotmányos föderatív köztársaság. A Nyugat-Afrikában elterülő országot nyugat felől Benin, kelet felől Csád és Kamerun, északról pedig Niger államok határolják. Az Atlanti-óceánra néző partvidéke a Guineai-öböl részét képezi. Az ország három legnagyobb és legbefolyásosabb etnikai csoportja a hausza, igbo és a joruba.

A Nigéria név az országon átfolyó Niger folyótól származik. A név megalkotója Flora Shaw, aki 1902-ben feleségül ment Sir Frederick Lugardhoz (1914–1919 között Nigéria gyarmat kormányzója).

Nigéria Afrika legnépesebb és a világ 8. legnépesebb országa, melyet a „Next 11” országok között tartanak számon és tagja Brit Nemzetközösségnek. Gazdasága egyike a világ leggyorsabb növekedési ütemét produkáló nemzetgazdaságának, ezt támasztják alá a Nemzetközi Valutalap becslései, melyek 2008-ban 9%, 2009-ben pedig 8.3 % növekedést jeleztek. Fontos mutató, hogy Afrika második legnagyobb gazdaságának címét is Nigéria birtokolja.

Történelem

Nigéria népének története egészen korai időkig visszanyúlik. A régészeti leletek alapján kijelenthető, hogy az emberi települések eredete visszanyúlik legalább Kr.e. 9000-re. A Benue és a Cross folyók által meghatá-

rozott területet tartják a vándorló bantuk eredeti anyaországának, akik aztán több hullámban elterjedtek Afrika középső- és déli részén a Kr.e. 2–1. évezred között.

A régészek Nigéria középső részén fedezték fel a *nok* népek által gyártott terrakotta szobrokat. Egy nok szobor található a Minneapolis Institute of Arts-ban, mely egy ülő előkelőséget ábrázol s egy pásztorbotot tart a jobb felkarján, a balon pedig egy láncosbuzogány-szerűséget. A hatalom ezen szimbólumai összekapcsolhatóak az ősi Egyiptom fáraóival és Osiris istenséggel és azt sugallják, hogy az ókori Egyiptomhoz hasonlítható társadalmi struktúra és talán vallás létezett a mai Nigéria területén a késő fáraók korában. Az ország északi részén Kano és Katsina írásos emlékei kb. 999-ig vezetnek vissza. A *hausza* királyságok és a Karem-Bornu Birodalom az Észak- és Nyugat-Afrika közötti kereskedelmi állomás szerepét töltött be. A XIX. század kezdetén Usman dan Fodio alatt a fulani nép váltak a centralizált Fulani Birodalom vezetőivé, s ez jellemző volt egészen 1903-ig, mikor a fulanikat felosztották az európai gyarmatosítók között. 1750 és 1900 között a fulani államok egész lakosságának 1/3-2/3-a rabszolga volt.

Nigéria nyugati részén Ife és Oyo királyságok 700–900, illetve 1400 körül emelkedtek ki. Akárhogyis, de a *joruba* mitológia szerint az Ile-Ife állam az emberi faj bölcsője, mely megelőzött minden más civilizációt. Ife állam terrakottákat, bronz fejeket állított elő. Oyo pedig kiterjedt a mai Togo állam területéig. Másik kiemelkedő királyság az

egykor Nigéria déli részén lévő Benin volt, melynek hatalma a XV. és a XIX. századok között állt fenn. Az ő fennhatóságuk elérte a jólismert Eko – később a portugálok által Lagosnak nevezett – városát.

A portugál felfedezők voltak az első európaiak, akik kereskedni kezdtek Nigériában és Lagos kikötőjét a portugál Algarve tartományban fekvő Lagos városról nevezték el. Ez az elnevezés aztán megmaradt, ahogy egyre nőtt az európai kereskedelem a térségben. A öreg kontinens kereskedői a partvidék népeivel kereskedtek és megalapozták a rabszolga-kereskedelmet, mely hatást gyakorolt sok nigériai népre. A napoleoni háborúkat követően a kereskedelmet britek terjesztették ki a belső területek felé.

1885-ben a britek igényüket jelentették be a nyugat-afrikai térség fölötti befolyásra, s meg is kapták a nemzetközi elismerést. A következő évben megalapították a Királyi Niger Társaságot Sir George Taubman Goldie vezetésével. 1900-ra a társaság területe a brit kormányzat fennhatósága alá került, amely megkezdte uralmának megerősítését a mai Nigéria területe felett. 1901. január 1-én Nigéria brit protektorátussá vált, s a világ legfőbb hatalma, a Brit Birodalom részévé vált.

Nagy-Britanniától az ország 1960. október 1-jén nyerte el a függetlenségét. Az új köztársaság magában egyesített számos népet, melyek törekedtek a saját nemzeti szuverenitásuk megteremtésére. Az újonnan függetlenedett ország kormányzatát a konzervatív pártok koalíciója alkotta: a Nigériai Népi Kongresszus, melyben részben az északi iszlám hitűek valamint az *igbo* törzsbeliek domináltak; valamint a keresztény befolyás alatt álló Nigéria és Kamerun Nemzeti Tanács Nnamdi Azikiwe vezetése alatt, aki 1960-ban az első nigériai származású kormányzó volt. Az ellenzékét a többé-kevésbé liberális Obafemi Awolowo vezette Akciócsoport alkotta, melyet nagyobb részben a jorubák tartottak befolyás alatt.

A katonai kormányzat

Az 1970-es évek olajválsága alatt, Nigeria csatlakozott az OPEC-hez és az olajban gazdag Niger deltában folyó kitermelésnek köszönhetően dollár milliárdok áramlottak a tagállamok bőrröndjébe. Azonban a kormányzat minden szintjén növekvő korrupció és harácsolás eltékozolta ezeket a jövedelmeket.

Az északi katonai klikk mérhetetlen hasznot húzott az olajár-robbanásból a nigériai nép és gazdaság kárára. Ahogy az olajjövedelmek táplálták a tagállamoknak és az egyéneknek nyújtott szövetségi támogatások emelkedését, a szövetségi kormány azonnal a politikai harcok kereszttüzébe került. Ahogy az olajtermelés és a jövedelmek nőttek, a nigériai kormányzat veszélyes helyzetet teremtett azzal, hogy a költségvetés szempontjából egyre növekvő mértékben az olaj-jövedelmektől és a nemzetközi nyersanyagpiacoktól függött és a gazdaságot érintette a gazdasági stabilitásról való lemondás. Ez meg is írta a nigériai föderalizmus végét.

1979 kezdetén, a nigériaiak rövid időre részesülhettek a demokráciában, mikor Obasanjo átadta a hatalmat Shehu Shagari polgári kormányának. A Shagari-kormányt gyakorlatilag a nigériai társadalom minden rétege korruptnak és alkalmatlannak tartotta, így amikor Mohhamadu Buhari katonai hatalomátvétellel megdöntötte a rezsimit röviddel Shagari tisztességtelen újjáválasztása után, általában úgy tekintették, mint pozitív fejleményt a lakosság többsége számára. Buhari jelentősebb reformokat ígért, s az ő kormányzata kicsit jobban boldogult, mint elődje, de az ő rezsimjét még 1985-ben megdöntötte egy másik katonai puccs.

Az ország új vezetője, Ibrahim Babangida azonnal elnöknek és a fegyveres erők főparancsnokának nevezte ki magát, vezette a Legfelsőbb Katonai Tanácsot, valamint meg is határozta, 1990-es határidővel az ország

visszatérését a demokratikus kormányzáshoz. Babangida hivatali idejét elképesztő politikai aktivitás fémjelzte: megalapította a Nemzetközi Valutaalap Structural Adjustment Program-ot (SAP), hogy segítse az ország megdöbbenő méretű nemzetközi adósságának visszafizetését, amely legtöbb szövetségi jövedelmet felemésztette. Az Iszlám Konferencia Szervezetéhez való csatlakozással azonban lángra lobbantotta a vallási feszültségeket, különösen déli területeken.

Miután Babangida 1990-ben túlélte egy elhibázott államcsínyt, kitolta a demokrácia ígért vissza térését 1992-re. Végül 1993. június 12-én megtartották a szabad és tiszta választásokat, ám Babangida az eredményeket, melyek Moshood Kashimawo Olawale Abiola elnöki győzelmét mutatták, érvénytelennek nyilvánította. Ennek hatására tiltakozásul tömeges civil erőszak indult meg, ami miatt néhány hétre gyakorlatilag bezáródott az ország. Ez arra kényszerítette Babangidát, hogy betartsa bizonytalannak tűnő ígérteit és lemondjon hivataláról egy civilek alkotta vezetés javára. Babangida rezsimjét mondták a legkorruptabbnak a nemzet történetében, hivatalosan bármennyire is próbálták azt enyhíteni.

Babangida hivatalnokkormányzata Ernest Shonekan vezetésével túlélte a válságot egészen 1993 végéig, mikor Sani Abacha tábornok katonai puccsal átvette a hatalmat. Abacha Nigéria legbrutálisabb vezetőjének bizonyult és széles körben alkalmazott erőszakot, hogy letörje az országossá vált polgári elégedetlenséget. Olyan pénzeket találtak különböző nyugat-európai bankokban, amelyek a személyéhez kötődtek: bankszámlákon elhelyezett pár száz millió dollárt fedeztek fel, amelyet hozzá lehetett visszavezetni. A hadsereg tábornokainak megvesztegetésével elkerülte a puccsokat. Rendszerének 1998-ban szakadt vége, amikor a diktátort hívei gyanús körülmények között holtan találták. Abacha elnök halála megadta a polgári

kormányzáshoz való visszatérés régóta várt lehetőségét.

Nigéria újra megvalósította a demokráciát, mikor megválasztották Olusegun Obasanjo, joruba nemzetiségű politikust, aki előzőleg már katonai diktátorként vezetője volt az országnak. Az új elnök megszüntette a diktátorok 33 évig tartó katonai uralmát (1966–1999, kivéve az 1979–1983 közti rövid életű második köztársaságot), akik a hatalmukat államcsínnel ellen-államcsínnel szereztek a nigériai katonai junták alatt.

Annak ellenére, hogy az Obasanjót hatalomra juttató választásokat 1999-ben és 2003-ban nem tartották szabadnak és csalásokról beszéltek, Nigéria észrevehető fejlődést mutatott abban, hogy megkísérelt megbirkózni a kormányzati korrupcióval és meggyorsították a fejlődést. Míg Obasanjo hajlandóságot mutatott a korrupcióellenes harcra, ugyanebben az időben mások pont azzal vádolták meg.

Umaru Yar'Adua, a Népi Demokrata Pártból, a 2007-es általános választások után került hatalomra, mely választást a nemzeti közönség figyelemmel kísért és elítélt, miközben az etnikai erőszak az olajtermelő Niger-deltában és a hiányos infrastruktúra csak néhány az ország gondjai között.

Közigazgatás és politikai viszonyok

Nigéria szövetségi köztársaság, mely az USA modell alapján működik, a végrehajtó hatalmat gyakorló elnökkel, az összetételben és működésben Westminster rendszerű, alsó- és felsőházából álló kétkamarás törvényhozással. Jelenleg a 2007-ben megválasztott Umaru Musa Yar'Adua tölti be az elnöki posztot. Az elnök egyszerre államfő és a kormányzat feje, a nép által legfeljebb két négy éves ciklusra megválasztva.

Az elnöki hatalmat a Szenátus és a Képviselőház ellenőrzi, amely a kétkamarás

Nemzetgyűlést alkotja. A Szenátus 109 tagú testületébe mindegyik tagállamból három, a fővárosi kerület pedig egy tagot delegál, akiket a népi szavazatokkal négy évre választanak meg. A Képviselőházban 360 képviselő ül, s az egy államra jutó mandátumok számát a lakosság száma határozza meg. Az etnocentrizmus, a törzsi rendszer, vallási üldözés és a javak osztogatása látványos szerepet játszik az ország politikájában az 1960-as függetlenség előtt és után.

A rokonkiválasztásos altruizmus saját útját járja Nigéria politikájában, és elutasítja a törzsi kísérleteket, hogy a szövetségi hatalmat saját partikuláris érdekeiknek megfelelően vegyék kézbe. A nacionalizmus aktív elszakadási mozgalmakhoz vezetett, mint a MASSOB nacionalista mozgalomhoz, vagy az Oodua Népi Kongresszushoz, a Nigier-delta Felszabadításáért Mozgalomhoz, amelyek polgárháborús állapotokat idéztek elő. Nigéria három legnagyobb etnikai csoportjai (hausza, igbo és joruba) történelmileg kiemelkedő szerepet játszanak a nigériai politikában. Ezen etnikai csoportok közti vetélkedés erősítette a korrupciót és a panamázást.

A fentebb említett tényezők miatt Nigéria jelenlegi politikai pártjai a nemzetiségi és a vallási szempontokon felül emelkednek, bár ez nem zárja ki a domináns nemzetiségek kiemelkedő szerepét. Napjaink fő politikai pártjai az uralmon lévő Nigéria Népi Demokratikus Párt, mely 223 mandátummal rendelkezik a Képviselőházban és 76-al a Szenátusban (61.9 %, illetve 69.7 %); az ellenzéki Össz-Nigéria Néppárt Muhammadu Buhari vezetésével 96 képviselői és 27 szenátusi hellyel rendelkezik (26.6 % és 24.7 %). Emellett nyilvántartanak még húsz kisebb ellenzéki pártot is. Az előző elnök, Olusegun Obasanjo csalás és más választási vétségek miatt vált ismertté, de egyes vélemények szerint ez az eredmény a közvélemény-kutatási adatokat tükrözte.

Nigéria jogrendszere négy, egymástól távol álló rendszerre épül:

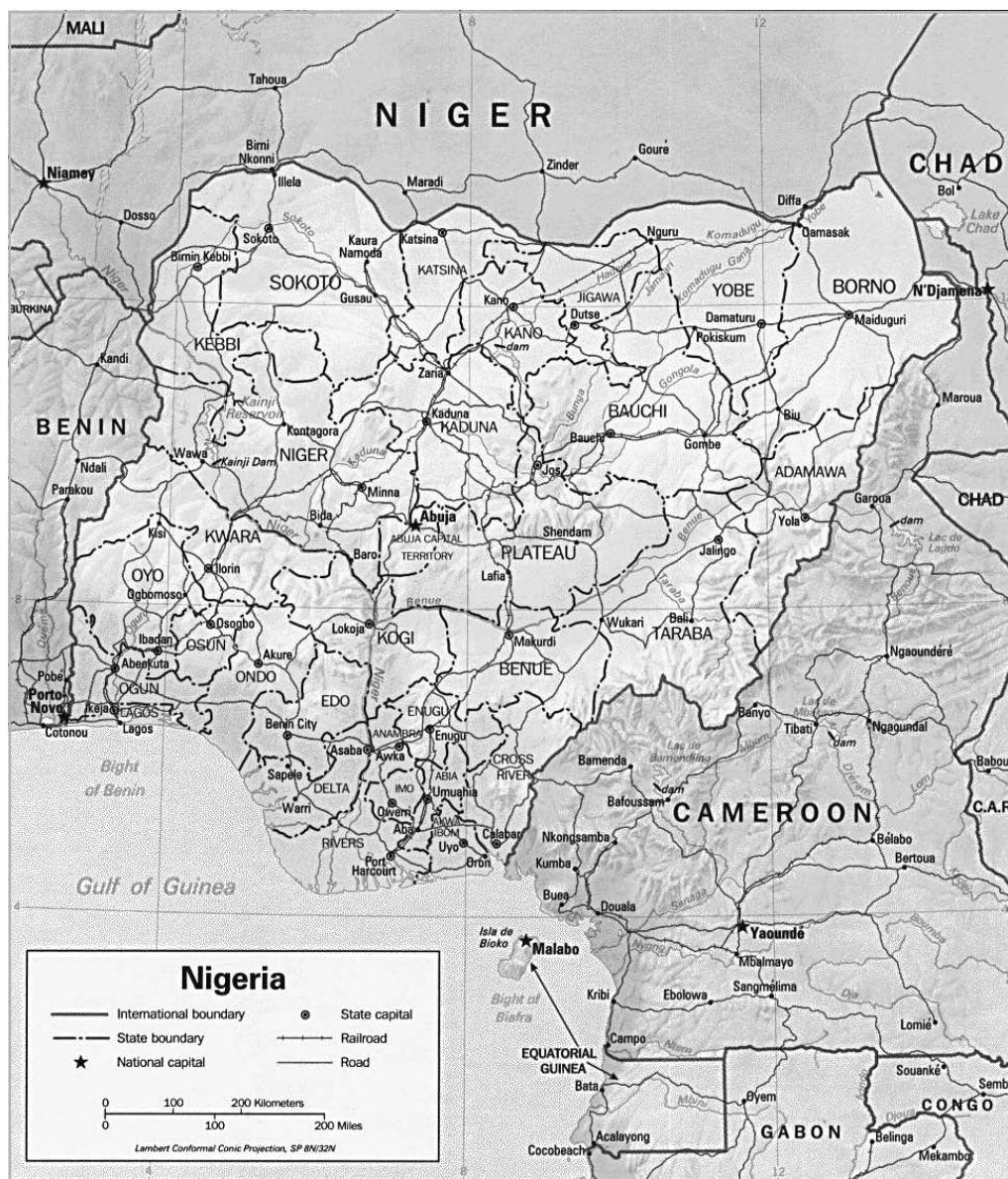
- Angol jog, amely brit gyarmati múltból származik,
- Magánjog, a gyarmati kor után fejlődött ki,
- Szokásjog, ami az őshonos hagyományos normákból és gyakorlatból ered,
- Saria jog, amelyet csak a muzulmán többségű északi országrészben használnak. Ez az Iszlám törvény, ami Nigériában a gyarmati kormányzás előtt volt érvényben, de mostanában átpolitizálódott és 1999 végén Zamfara államban terjedt el és ezt tizenegy más állam is követte.

Az igazságszolgáltatás legmagasabb szintű szervezete a Nigéria Legfelsőbb Bírósága.

Gazdaság

Nigériát mint növekvő piacot tartják számon és bőséges nyersanyag készletével, jól fejlett pénzügyi, jogi, kommunikációs, szállítási szférával és az értéktőzsdével (Nigériai Értéktőzsde, mely a második legnagyobb Afrikában) gyorsan közelíti a közepesen fejlett országok jövedelmi viszonyaihoz. A 2007-es GDP (vásárlóerő paritáson számolva) alapján az ország a világranglista 37. helyére került. Nigéria az Amerikai Egyesült Államok legnagyobb kereskedelmi partnere a szubszaharai Afrikában és 5. legjelentősebb olajszállítója (az olajimport 11%-ával). A világon a 7. legnagyobb kereskedelmi többletet állítja elő az Egyesült Államok viszonylatában. Nigéria jelenleg az 50. legnagyobb exportpiac az amerikai javak számára és a 14. exportőr az Egyesült Államokba, amely egyben az ország legnagyobb külföldi beruházója. A gazdasági tevékenység zöme négy fontos városban koncentrálódik: Lagos, Kaduna, Port Harcourt és Abuja. A periferián a fejlődés minimális.

Korábban a gazdasági fejlődést nagyban gátolta a katonai uralom, a korrupció és a

rossz vezetés. A demokrácia helyreállítása és a végrehajtott gazdasági reformok sikeresen visszavitték Nigériát arra az útra, hogy kihasználja gazdasági lehetőségeit, mint Afrika egyik legnagyobb gazdasága. A Közgazdász Hírszerző Egység és Világbank adatai alapján, a nigériai GDP vásárlóerő paritás alapján

majdnem megduplázódott 2005 (170 milliárd dollár) és 2007 (292.6 milliárd dollár) között. Az egy főre jutó GDP pedig a 2006-os 692 dollárról 2007-re 1754 dollárra nőtt.

Nigéria a világ 12. legnagyobb kőolaj-termelője és 8. legnagyobb kőolaj exportőre, 10. legnagyobb kőolajtartálékokkal rendelke-

zõ ország. 1971-ben csatlakozott az OPEC-hez. Az olaj nagy szerepet játszik az ország gazdasági életében: a GDP 40 %-t, míg a kormányzati bevételek 80 %-t adja. Noha, a Niger-delta – amely egyébként a fő olajtermelő körzet – erőforrásainak jobb ellenőrzése miatt kialakult feszültségek zavart okoztak az olajtermelésben, és jelenleg megakadályozzák azt, hogy az exportlehetőségek 100 %-osan ki legyenek használva.

Nigéria emellett a leggyorsabban növekvő telekommunikációs piac a világon; legfontosabb, kiemelkedő szereplői (mint az MTN, Etisalat, Zain és Globacom) létrehozták a jelenleg legnagyobb és legjövödelmezőbb központjaikat az országban. A kormányzat nemrégiben kezdte meg kiterjeszteni ezt az infrastruktúrát a műholdas rendszerek felé. Saját műholdjukat a Nigériai Űrkutatási és Fejlesztő Ügynökség irányítja Abuja-ból.

Az ország magasan fejlett pénzügyi szolgáltató szektorát helyi és nemzetközi bankok alkotják, amelyek mellett vagyonkezelő társaságok, brókerházak, biztosító társaságok és biztosítási brókerek, magán részvénytársaságok és beruházási bankok is működnek. Nigéria emellett alig kitermelt ásványi forrásokkal is rendelkezik, melyek között megemlíthetjük a földgáz, szén, bauxit, tantál, arany, ón, vasérc, mészkő, niobium, ólom és cink mezőket. A nagy készletek ellenére a bányászat még nagyon kezdetleges szintet ér el. Régebben a mezőgazdaság volt az elsődleges kivitelre termelő ágazat. Egy időben Nigéria volt a világ legnagyobb földimogyoró, kakaó és palmaolaj exportőre, valamint jelentős termelője a kókuszdióknak, citrusféléknek (citrom, narancs), gyöngyköles, maniókának, jamgyökérnek és cukornádnak. A nigériaiak körülbelül 60%-a a mezőgazdasági szektorban dolgozik, és az országnak hatalmas területei vannak alig kihasznált szántóföldekkel.

Az ország gyáripara magában foglalja a bőr- és textilipart (ami Kano, Abeokuta, Onitsa és Lagos városokban összpontosul),

az autógyártást (francia Peugeot autók és az angol Bedford – most a General Motors leányállalata – teherautók), ezen kívül a ruhaipar, műanyag gyártás és feldolgozott élelmiszerek jelentik az ipari termelést.

Mostanában jelentős jövedelem származik a hazai gyártású filmekből, melyeket beföldön és külföldön egyaránt értékesítenek. Ezek a filmek népszerűek más afrikai országokban és az európai afrikai bevándorlók között.

Az ország hivatalos pénzneme a font helyett 1973-ban bevezetett *naira*, melynek a váltópénze a *kobo* (1 naira = 100 kobo). Nigéria Központi Bankja az egyedüli intézmény, mely jogosult pénznyomásra. Ezen kívül a pénzügyi- és árstabilitás érdekében ellenőrzi a gazdaságban lévő pénz mennyiségét.

A bevezetésekor még 0.658 naira ért 1 US dollárt, mára az a dollár javára 145:1-re változott az arány. Ebből kifolyólag tervezték az új naira kiadását, mely elképzelés szerint 100 régi naira lett volna egyenlő 1 új nairával, de a terv végrehajtását 2008-ban felfüggesztették.

Közigazgatási területek

Nigéria közigazgatásilag 36 tagállamra és egy szövetségi fővárosi területre – Abuja – oszlik. Az ország tovább osztható 774 helyi kormányzati területre. Az államok sokasága, melyekből a függetlenedéskor csak három volt, válasz az ország viharos történelmére és a problémák kezelésére, mint a kormányzat minden szintjén meglévő heterogén nemzeti entitás.

A következő városok lakossága haladja meg az 1 milliót: Lagos (7 937 932 lakos), Kano (3 848 885), Ibadan (3 078 400), Kaduna (1 652 844), Port Harcourt (1 320 214) és Benin City (1 051 600), Maidaguri (1 044 497) és Zaira (1 018 827). Lagos a szubszaharai Afrika legnagyobb városa, az agglomerációval együtt tízmillió feletti népességgel.

Nemzeti-nyelvi csoportok

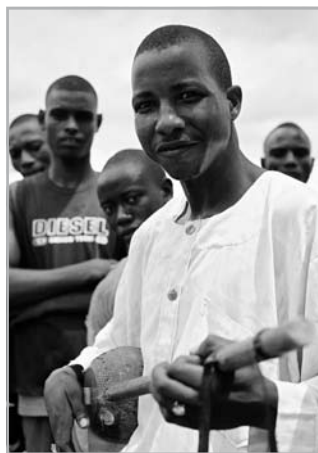
A hatalmas országban élő több mint 250 különböző nyelvű és szokású etnikai csoport él. A legnagyobb népcsoportok a fulani/hausza, joruba, igbo, melyek a lakosság 68%-át alkotják, míg az edo, iljaw, kanuri, ibibio, ebira nupe, és a tiv népek 27%-át teszik ki; a maradék 7%-ot más kisebb etnikai csoportok adják. Nigéria középső része az etnikai sokszínűségéről ismert, ahol a pyem, a goemai és a kofyar népek is élnek. Az egyes nemzetiségek hivatalos száma vitatható és vitatott, mert a különböző népcsoportok tagjai úgy hiszik, hogy a népszámlálás adatait meghamisítják, hogy egyes népeknek – általában azt gondolják, hogy az északi csoportoknak – számbeli fölényt mutassanak ki.

Az ország területén hagyományos népeken kívül britek, amerikaiak, kelet-indiaiak, kínaiak (kb. 50 000 fő), fehér zimbabweiek, japánok, görögök, szíriaiak és libanoni emigránsok élnek elenyésző számú kisebbségként az országban. Ezekhez járulnak nyugat-afrikai és kelet-afrikai bevándorlók. Ezek a csoportok főleg a főbb városokban élnek, mint Lagos és Abuja, vagy a Niger-deltában, mint az olajtársaságok alkalmazottjai. A kubai for-

radalmat követően számos kubai telepedett le Nigériában, mint politikai menekült.

Az országban használt nyelvek száma 521, melyeket folyamatosan felmérnek és katalogizálnak. Ez a szám magában foglal 510 élő nyelvet, 2 második nyelvet bennszülött használók nélkül és 9 kihalt nyelvet. Nigéria néhány területén a népcsoportok több mint egy nyelvet beszélnek. A hivatalos nyelv az angol, melyet a kulturális és nyelvi egység előmozdítása érdekében választottak. Az angol nyelv hivatalos nyelvvé választása részben kapcsolatban volt azzal, hogy a lakosság egy része az 1960-ban véget ért brit gyarmati uralom eredményeképp már beszélt angolul.

A Nigériában beszél legfontosabb nyelvek az afrikai nyelvek három fő családját képviselik. A többség a Niger–Kongó nyelvek, mint a joruba, igbo, míg a hausza nyelv az afro-ázsiai csoportba tartozik; a kanuri pedig, melyet észak-keleten, főleg Borno államban beszélnek a Nílus-szaharai nyelvcsalád tagja. Bár a legtöbb népcsoport inkább a saját nyelvén kommunikál, az angol – lévén a hivatalos nyelv – széles körben használt az oktatásban, üzleti kapcsolatokban és hivatalos szférában. Azonban az angol, mint első nyelv megma-

NIGÉRIA LEGNAGYOBB LÉLEKSZÁMÚ NÉPCSOPORTJAI: A IGBO, JORUBA ÉS HAUSZA TAGJAI JELLEGZETES VISELETÜKBEN

radt egy kis létszámú, városi elit kizárólagos használatában, és egyáltalán nem beszélik a vidéki területeken. A lakosság többsége a vidéki területeken él, ezért a fő kommunikáció közeg a bennszülött nyelvek maradtak. Néhány legnagyobb ezek közül – itt említhető a joruba és igbo – a különböző dialektusok egységesített nyelveiből származik és széles körben használtak ezen népcsoportok által. A nigériai pidgin English, melyet gyakran csak úgy ismernek, hogy „pidgin” vagy „tört” (tört angol), népszerű közvetítő nyelv, a nyelvjárásban és szlengben érzékelhető változatos regionális hatásokkal.

Kultúra és szórakozás

Nigéria kultúráját az ország összetett népcsoportjai alakították ki: kb. 250 különböző nép és nyelv. A három legnagyobb a hausza fulani, mely északon elterjedt, az igbo délkeleten és a joruba, amely délnyugaton került túlsúlyba. A benin törzsek Jorubaföldön és a Niger-deltában élnek jelentős számban, s 80%-uk keresztény, míg fennmaradó 20%-uk természeti vallásokat követ (Ogu). Ezt követik a ibibio, anagn, efik néphez tartozók Nigéria délkeleti partvidékén és az ijaw-ok a Niger-deltában. A fennmaradó népcsoportok – melyeket néha „mini-kisebbségek”-nek hívnak – mindenütt megtalálhatók szinte az országban, de különösen a sűrűn lakott déli területeken. A hauszák muszlim, az igbo-k pedig a keresztény vallást követik. Az efik, ibibio, annang népek főleg keresztények, mivel a kereszténység és a nyugati rendszer az ő fővárosukon, Calabaron keresztül jutott Nigériába. A jorubák között mind a kereszténység, mind az iszlám követőit megtaláljuk. A ősi vallások gyakorlása fontos maradt, különösen délen és gyakran a keresztény hittel keveredik.

Nigéria híres angol nyelvű irodalmáról és popzenéjéről. Az 1990-es évek óta emelkedett fel a nigériai filmipar, melyet néha

„Nollywood”-nak is hívnak, mint gyorsan növekvő kulturális erőforrást szinte a kontinensen. A filmstúdiók közül sokat Lagosban és Enugu-ban alapítottak, s ezek igen fontos jövedelemforrást jelentenek ezeknek a városoknak.

Az egész országban, még a konzervatívabb északon is a nyugati zene, ruhák és filmek egyre népszerűbbek. A labdarúgás országszerte rendkívül népszerű, különösen a fiatalok között s mind a mezei foci, mind a nemzetközi futball az egység és megosztás kultuszává fejlődött. Labdarúgásban az országnak saját Első Ligája van. Nigéria nemzeti futballcsapata, a Szuper Sasok háromszor – 1994, 1998, és 2002-ben – vett részt a világbajnokságon és megnyerték az Afrika Nemzetek Kupát 1980-ban és 1994-ben, valamint házigazdái voltak Junior Világkupának is. Az 1996-os Nyári Olimpiai Játékokon Argentína csapatát legyőzve aranyérmet szereztek, 2005-ben bejutottak U-20 Junior Világbajnokság döntőjébe. 2007. szeptember 17-én Nigéria első afrikai nemzetként – és Brazília után a világon másodikként – harmadszor is megnyerte az U-17 Világkupát. Nigéria előzőleg megnyerte a legelső U-17 tornát 1985-ben Kínában, majd 1993-ban Japánban s ezután jött a 2007-es győzelem Koreában. A nemzeti kadet válogatott a Japánban rendezett 1993-as tornán a világ néhány legjobb játékosával vonult fel, mint Nwankwo Kanu, kétszer az év afrikai labdarúgója, aki az Ajax Amsterdam csapatával kétszer megnyerte az Európai Bajnokok Ligáját és később játszott a Milán csapatában, a londoni Arsenal FC-ben, a West-Bromwich-ben és a Portsmouth F.C.-ben. Más játékosok, akik a Juniur csapatból nőttek ki: Celestine Babayaro (Newcastle United), Wilson Oruma és Taye Taiwo (Marseille).

A 2007-es hivatalos FIFA Világranglista szerint Nigéria volt a legjobb helyre sorolt csapat Afrikában és a 19. legjobb a világon.

Ugyanakkor más sportok is jelen vannak az országban, mint a kosárlabda, krikett és az

atlétika. Az ökölvívás is fontos sport Nigériában: Dick Tiger és Samuel Peter egyaránt korábbi világbajnokok.

A nigériai ételeket színesíti a hagyományos afrikai szénhidrátok, mint a jamgyökér és a manióka, valamint őshonos növényi levelekből készített zöldséglevesek társítása. A Garri porított manióka magokból áll, amely azonnal ehető hússal. A jamgyökér süthető olajban vagy összetörve elkészíthető burgonyapürének mint jam-főzelék. Széles körben népszerű a zöldborsótól alig különböző nigériai baba. A hús is népszerű étel és a nigériai suya, hússütésnek egy barbecue-hoz hasonló módja, jól ismert finomság. Az erdei húsok a vadon élő állatokból, mint a zsiráf szintén népszerűek. Vidéken pálmát erjesztenek, hogy abból hagyományos likőrfélét, pálmabort állítsanak elő, s ugyanígy dolgozzák fel az erjesztett maniókat.

Az ország zenei világa sokféle népzene és populáris műfajt foglal magába, s néhány ezek közül világszerte ismertté vált. A hagyományos zenét játszó muzikusok különböző hangszereket használnak, mint például a gongon dobott. Nigériát a nyugat-afrikai elit és pálmabor zene fejlődésében játszott szerepe miatt az afrikai zene szívének is hívják, amely egyesíti az ősi ritmusokat a Kongóból, Brazíliából, Kubából és máshonnan behozott zenei technikákkal. Sok késő XX. századi zenész, mint Fela Kuti remekül egyesítette az ősi zene elemeit az amerikai jazz és soul stílussal és kialakította az afrobeat stílust. Az juju zene, amely ütőhangszeres zene összeolvadása a joruba nép tradicionális zenéjével a szintén nigériai King Sunny Adé által vált híressé. A fuji zenét, mely joruba ütőhangszeres stílust jelent, Mr. Fuji, Alhaji Sikiru Ayinde Barrister hozta létre és népszerűsítette.

A hip-hop divat kezdeti stádiumban létezik. Kennis Music, az önmagát Afrika első számú lemez eladójának nevező és Nigéria legnagyobb lemezeldőjének számító céget

a hip-hop előadók túlsúlya jellemzi. Híres zenészek, akik Nigériából származnak: Fela Kuti, Adewale Ayuba, Ezebuio Obinna, Alhaji Sikiru Ayinde Barrister, King Sunny Adé, Ebenezer Obey, Femi Kuti, Lagbaja, Dr. Alban, Sade Adu, Wasiu Alabi, Bola Abimbola és Tuface Idibia. 2008 novemberében Nigéria (és Afrika) zenei élete nemzetközi figyelmet kapott, mikor Abuja-ban az MTV megrendezte a kontinens első afrikai zenei díjátadó show-ját.

2007-ben, 65 nemzet között 1999–2005-ben végzett tudományos kutatás alapján a nigériaiakat a legboldogabb embereknek mondták. A kutatást a világ egyik legjobb tudományos magazinja, a New Scientist hozta nyilvánosságra és átvette több hírcsatorna. A jelentés szerint az országban a családi élet és a kultúra sokkal fontosabbak a boldogsághoz, mint az anyagi javak.

Vallás

Nigériában őshonos vallások területileg is változatos képet mutatnak. Ez a helyzet kidomborítja a regionális és etnikai különbségeket és gyakran a lakosság vallási konfliktusainak forrása. A legnagyobb vallások a muszlin és a kereszténység, melyek a 2003-as adatok alapján 50.5 illetve 48.2 %-ot tesznek ki. Az északi országrész többségében muzulmán, ezen kívül nagy számban élnek mind keresztényen, mind muszlinok a középső területeken és a fővárosi kerületben. Délnyugaton egyenlő számban találhatjuk meg a két vallás híveit, a déli régiókban pedig egyértelmű a keresztény többség.

A muzulmánok többsége (95%) a szunita irányzat követője. Néhány északi tagállam belefoglalta az iszlám saria jogot az azelőtt világi jogrendszerébe, Kano állam pedig az alkotmányába is.

A keresztény lakosság megoszlik a római katolikus és a protestáns vallásúak között. A vezető protestáns egyház az anglikán kap-

csolatokat ápoló Nigéria Egyház, valamint a Nigériai Baptista Gyülekezet. A jorubák közül sokan anglikánok, míg Igboföld lakossága főleg katolikus. A Joruba-földön át nyugat felé sokan követői a joruba/irunmole spirituálénak. Ezen irányzat az isteni végzet filozófiája, hogy mindenki lehet Orisha (ori: szellemi vezető, sha: kiválasztott Olodumare-val (*oni odu*: isten, amely minden energia forrása; *ma re*: felvilágosít, győzelmet arat).

Más kisebbségi vallásos vagy spirituális csoportok között találunk hindukat, zsidókat, bahajistákat és a chrislam (a kereszténység és az iszlám elemeit összeolvasztó szinkretikus vallás) híveket. Mindezek mellett Nigéria a Hare Krishna és a Grál mozgalom afrikai központjává is vált.

Oktatási rendszer

Az országban ingyenes, államilag támogatott oktatási rendszert találunk, amelynek igénybe vétele azonban nem kötelező, ezért bizonyos csoportok, mint a nomádok és a hátrányos helyzetűek aluliskoláztak. Az oktatási rendszer a hatéves általános iskolával kezdődik, majd a hároméves alsó-gimnáziummal, majd az ugyancsak hároméves felsőgimnáziummal folytatódik. A középiskola után a négy évig tartó egyetem ad bachelor fokozatot. A középiskolát a férfiak 42, míg a nők 37%-a látogatja.

Az Országos Egyetemi Bizottság a legfőbb akkreditációs testület, amely érvényre juttatja az egységes szabályokat és meghatározza minden egyetem felvételi kapacitását. Jelenleg körülbelül 100 egyetem, 1498 középiskola és 41 531 általános iskola található az egész országban, ide számítva a tagállami, a szövetségi és a magán intézményeket, de az állam az egyetemi oktatásban döntő befolyással rendelkezik. A szövetségi kormányzat az oktatást a nemzeti fejlődés eszközének tekinti. Az egyetemekhez emellett még hozzászámíthatunk 13 szövetségi

és 14 tagállami műszaki főiskolát, melyeket műszaki szakmák képzésére alapítottak.

Összefoglalás

A hatalmas afrikai országra gyakran hivatkoznak az ott lakók, mint többnyelvű nemzetre, vagy mint „különböző népek nemzeté”-re, köszönhetően nagyszámú, sokféle, különböző kultúrájú és nyelvű lakosságának. Ugyanakkor, minden különbözőség ellenére az ország népei jellegzetes módon kapcsolódnak össze, még ha nem is minden szempontból teljes egyetértésben. Mégis ez az egyedülálló identitás és karakter hozza össze az embereket egységben és boldogulásban, ahogy minden nigériai mondja:

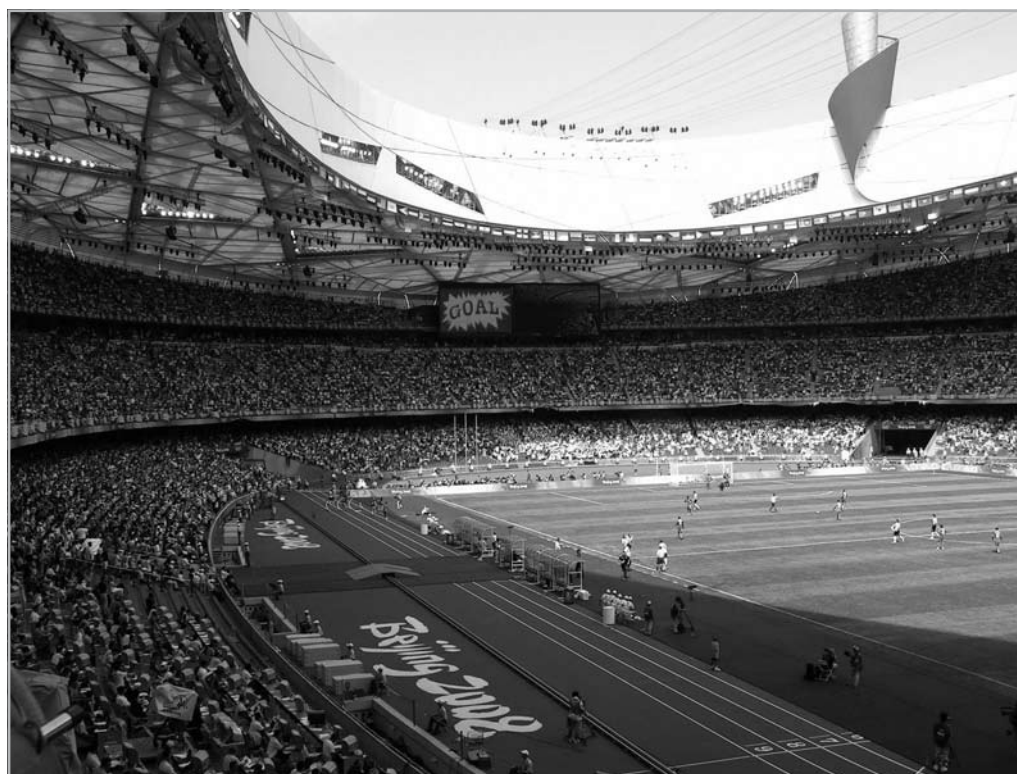
*„Fogadom Nigériának, az én hazámnak,
hogy hűséges, kitartó, és becsületes leszek
Nigériát teljes erőmből szolgálom
Megvédem egységét
És megóvom becsületét és dicsőségét,
Isten engem úgy segítjen...”*

ARGUNGU TANIMU

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Department of Economic and Social Affairs Population Division* (2009) (PDF). World Population Prospects, Table A.1. 2008 revision. United Nations. http://www.un.org/esa/population/publications/wpp2008/wpp2008_text_tables.pdf. Retrieved 2009-03-12.
- International Monetary Fund*. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2009/02/weodata/weorept.aspx?sy=2006&ey=2009&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=694&s=NGDPD%2CNGDPDPC%2CPPP%2CPPP%2CLP&grp=0&a=&pr.x=83&pr.y=11>. Retrieved 2009-10-01.
- The United Nations*. http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2009_EN_Complete.pdf. Retrieved 2009-10-31.

- MCINTOSH, SUSAN KEECH: *Current directions in west African prehistory*. Palo Alto, California: Annual Reviews Inc., 1981. 215–258 p.: ill.
- “IMF Survey: Nigeria Needs Sustained Reforms to Build on Success”. Imf.org. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2008/CAR021508A.htm>. Retrieved 2008-11-21.
- AMINU, AYODELE: “allAfrica.com: Africa: IMF Forecasts 9 Percent Growth for Nigeria (Page 1 of 1)”. Allafrica.com. <http://allafrica.com/stories/200804140655.html>. Retrieved 2008-11-21.
- GODWIN, ATSER: “The Punch: IMF predicts 9% GDP growth rate for Nigeria”. Punchng.com. <http://www.punchng.com/Articl.aspx?theartic=Art20080229153046>. Retrieved 2008-11-21.
- “Welcome to Independent Newspapers Limited - A voice of your own”. Independentngonline.com. <http://www.independentngonline.com/news/head/article08>. Retrieved 2008-11-21.
- SHAW, THURSTAN: *Nigeria: Its Archaeology and early history*. Retrieved February 22, 2007. “artsmia.org: viewer”. Artsmia.org. <http://www.artsmia.org/viewer/detail.php?id=5368&i=20&v=12&dept=8&op=1449>. Retrieved 2008-11-21.
- Country Profile – Nigeria. Cdc.gov.
- “Nigerian state thwarts polio push”. BBC News. March 22, 2004. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/3556777.stm>. Retrieved 2006-09-07.
- Lagos, Nigeria facts – National Geographic.
- Lagos, the mega-city of slums, irinnews.org, September 5, 2006.
- Geographica: The complete Atlas of the world, Nigeria.

1996-BAN ATLANTÁBAN NIGÉRIA, 2008-BAN PEKINGBEN ARGENTÍNA NYERTE A KÉT ORSZÁG KÖZÖTTI HÁZIBAJNOKSÁGGÁ VÁLT OLIMPIAI SPORTÁGAT